

Rusko, Vahdon Seurantalo
arkeologinen kohdeinventointi
2.-15.7.2012

Ulla Moilanen ja Kari Uotila
Muuritutkimus ky

Tiivistelmä

Inventointi tehtiin Ruskon kunnan suunnitteleman kaavamuutoksen vuoksi kohteessa Rusko (Vahto) Seurantalo (muinaisjäänösrekisterin tunnus 906010002). Paikalta on löydetty vuosina 1962 ja 1971 kivikauteen viittaavia löytöjä, mutta muinaisjäänöksen luonteesta tai laajuudesta ei ole ollut tarkempaa tietoa. Tutkimuksissa todennettiin paikalla sijaitseva kivikautinen asuinpaikka, jonka säilyneisyyttä ja rajoja pyrittiin määrittelemään. Asuinpaikka on osittain tuhoutunut hiekanotossa, hiekkakuoppaan liittyvässä eroosiossa, sekä todennäköisesti seurantalons rakentamisen yhteydessä ja pihapiirin kuluneimmalla alueella. Löytöinä alueelta saatiin iskoksia, varhaiskampakeramiikkaa, palanutta luuta ja kivikirveen katkelma. Asuinpaikkaa on säilyneenä suhteellisen laajalti ja koskemattomana piha-alueen pohjois- ja itäpuolisella mäntykankaalla ja metsässä rajautuen lännessä hiekkakuoppaan, idässä kallioihin ja etelässä piha-alueeseen ja maantiehen nro 2010. Löytömateriaalin ja korkeuskäyrille (43-46 m mpy) sijoittumisen perusteella kyseessä on pääosin varhaiskampakeraamiseen aikaan ajoittuva (n. 4500-5000 eKr) asuinpaikka. Lisäksi kohteen pohjoispuolelta löytyi Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistossakin näkyvä jyrkkäreunainen painanne, joka ei ulkomuotonsa puolesta vaikuta kivikautiselta, vaan voi liittyä hiekanottoon. Asian varmistaminen saattaa vaatia lisätutkimuksia, mikäli kohtaan suunnitellaan maankäyttöä.

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo.....	1
Arkisto ja rekisteritiedot.....	2
Sijaintikartta.....	3
1. Johdanto.....	4
2. Kohteen sijainti ja topografia.....	5
3. Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt.....	7
4. Tutkimusmenetelmät ja kenttätyön kulku.....	8
5. Havainnot ja löydöt	9
6. Yhteenveto.....	15
Krjallisuus.....	15
Luettelot.....	16
Koekuopat.....	16
Löytökohdat.....	19
Painanteet.....	19
Digikuvat.....	20
Kartat.....	21
Kartta 1 – Yleiskartta – Koekuopat, löytökohdat ja maaston erityispiirteet	
Kartta 2 –Tutkimusalueet A, B ja C	
Kartta 3 – Löytöjen levintä	
Kartta 4 – Muinaisjäännösalueen raja- aus vuoden 2012 tutkimuksen perusteella	

Arkisto - ja rekisteritiedot

Kohde ja tutkimusaihe: Rusko, Seurantalo (906010002), kohdeinventointi 2012

Kohteen ajoitus: Kivikausi

Peruskartta ja koordinaatit: L3414 (2010), ETRS-TM35FIN

Maanomistaja: Ruskon kunta

Tutkimuksen suorittaja: Muuritutkimus ky

Kaivausjohtaja: HuK Ulla Moilanen ja FT Kari Uotila

Kenttätöaika: 2.-15.7.2012

Tutkimuksen tilaaja: Ruskon kunta

Tutkimuksen kustannukset: 8500 €

Tutkitun alueen laajuus: n. 2700 m², jolle kaivetut koekuopat yht. 10,75 m²

Aikaisemmat tutkimukset:

Laukkanen, E. 2007: *Vahdon inventointi*. Arkeologinen inventointiraportti. Turun maakuntamuseo.

Huurre, M. 1962: *Vahdon pitäjän kiinteät muinaisjäännökset*. Inventointiraportti. Museoviraston arkisto, Helsinki.

Aikaisemmat löydöt: KM 15604: 1-2 (diar. 17.10. 1962), TYA 71 (diar. 1.10. 1973)

Löydöt: KM 39156: 1-55 (diar. 1.8. 2012)

Digitaalikuvat: DG 2633: 1-20

Raportin karttapohjat: Ruskon kunta

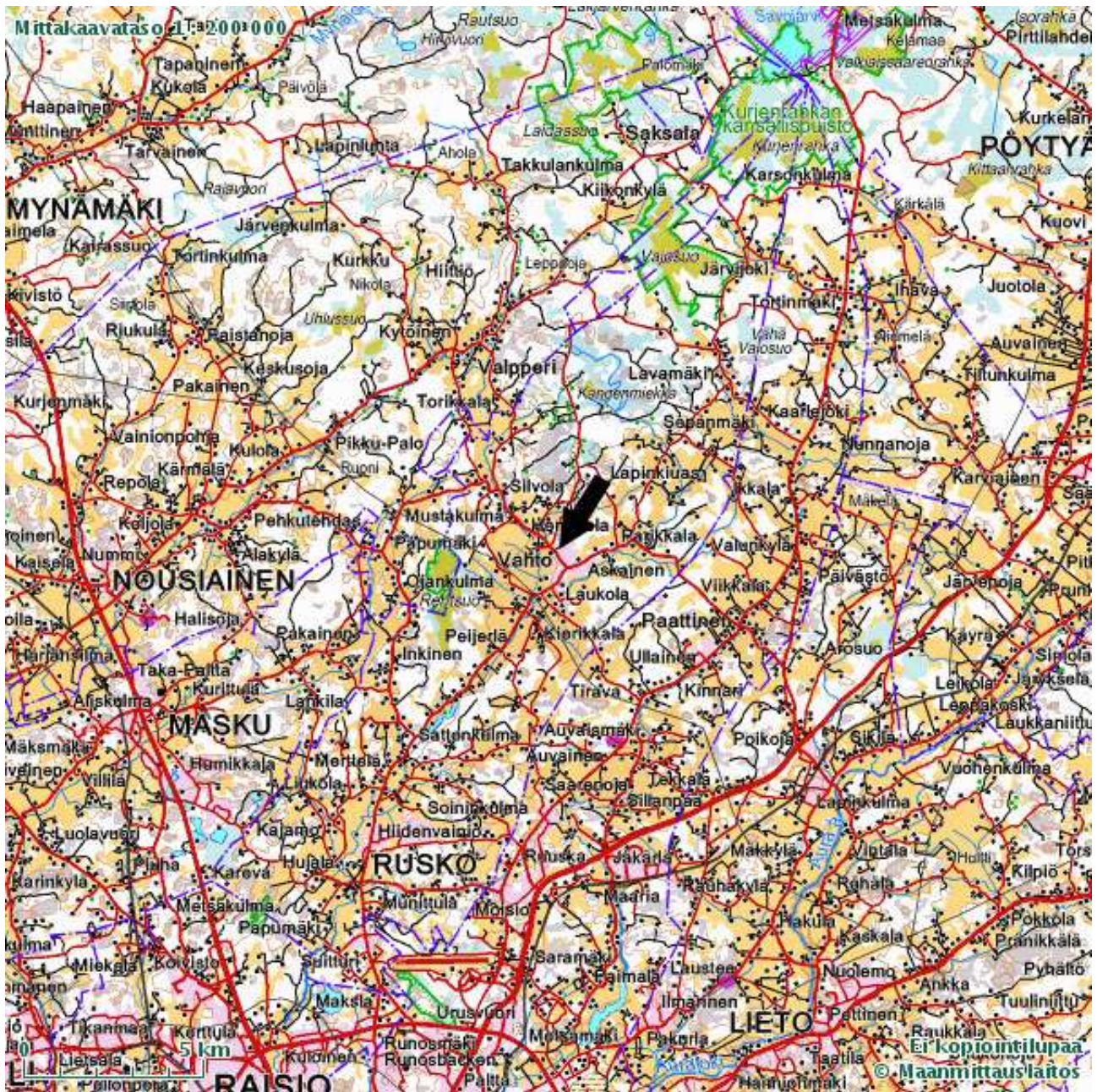
Alkuperäinen tutkimusraportti on jätetty Museoviraston arkistoon ja kopiot siitä toimitettu Ruskon kunnalle ja Turun museokeskukselle.

Raportin sivumäärä: 15

Liitteet: Luettelot 6 s. + kartat 4 s.

Kansikuva: Koekuopasta 9 löytynyttä keramiikkaa. Kuva: Ulla Moilanen/Muuritutkimus ky 2012

Sijaintikartta

Karttapaikka © Maanmittauslaitos

1. Johdanto

Ruskon kunta tilasi arkeologisen kohdeinventoinnin Ruskon Vahdossa sijaitsevan Seurantalon (muinaisjäännösrekisterin tunnus 906010002) tontille suunnitteilla olevan kaavamuutoksen vuoksi. Paikalta on löydetty vuosina 1962 ja 1971 kivikauteen viittaavia löytöjä, mutta muinaisjäännöksen luonteesta tai laajuudesta ei ole ollut tarkempaa tietoa. Tutkimuksen päämääränä oli tarkentaa kohteen muinaisjäännöskuvausta, sekä pyrkiä määrittämään paikalla sijaitsevan muinaisjäännöksen koko ja tarkempi sijainti. Tutkimuksen suoritti Muuritutkimus ky. Kenttätöitä tehtiin 2.-15.7.2012 ja niitä johti maastossa HuK Ulla Moilanen. Tutkimuksen vastuullisena johtajana toimi FT Kari Uotila. Mittausdokumentoinnin kentällä suorittivat Kari Uotila ja Ulla Moilanen. Koordinaatit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN tasokoordinaatteina. Lisäksi kenttätöissä avusti arkeologian opiskelija Ilkka Sipilä. Tutkittavan alueen laajuus oli n. 2700 m². Tutkimuksen kustannuksista (8500 €) vastasi Ruskon kunta. Tutkimuksista tiedotettiin paikallislehdessä (Turun Tienoo 12.7.2012) ja lisäksi yleisölle järjestettiin mahdollisuus tulla tutustumaan kaivausten esinelöytöihin 13.7.2012. Jälkityöt tehtiin heinä-elokuun aikana 2012. Jälkitöissä karttojen puhtaaksipiirtämisestä vastasi Kari Uotila, ja raportin laatimisesta sekä löytöjen ja kuvien luetteloinnista Ulla Moilanen. Jälkityövaiheen alussa lähetettiin Ruskon kuntaan alustava tiivistelmä tutkimuksista ja muinaisjäännösalueen rajoja kuvaava kartta.

Turussa 21.8.2012

Ulla Moilanen
Muuritutkimus ky

Kari Uotila
Muuritutkimus ky

2. Kohteen sijainti ja topografia

Vuonna 1915 rakennettu Vahdon Seuratalo sijaitsee 500 metrin päässä Vahdon risteyksestä, luoteeseen johtavan Valpperintien (nro 2010) pohjoispuolella, välittömästi tien vieressä. Noin 500 metrin päässä Seurantalosta luoteeseen samainen tie ylittää Vahdonjoen. Seurantalosta itäpuolelle metsikköön on pystytetty Veteraanikivi Talvi- ja Jatkosotaan osallistuneiden muistoksi. Asuinpaikka sijaitsee Seurantalosta pohjois-, koillis- ja itäpuolella, etelään ja lounaaseen viettävässä rinteessä, korkeuskäyrien 43-47 m mpy välisellä alueella. Asuinpaikkaa on jäljellä myös metsässä Veteraanikiven ympärillä.

Seurantalosta pohjois- ja koillispuolella rinteessä sijaitsee talon kivinen ja kovaksi tallautunut pihapiiri. Pihan pohjoispuolinen maasto on kuivaa mäntykangasta, jonka läpi Seurantalosta pohjoiseen kulkee vanha metsätie (kuvat 1 ja 2). Osassa männystä kasvaa kilpikaarnaa, jota alkaa muodostua männyn runkoon sen ollessa n. 120-vuotias. Metsätien itäpuolella kohoaa korkea, suoraseinäinen kallio, jonka edessä on useita kapeita kalliotasanteita (kuva 3). Alueen länsipuolella on laaja hiekan- ja soranottoalue, jossa on aikaisemmin ollut lampi. Lampi on täytetty tai umpeenkasvanut, ja nykyisin kuopan pohjalla kasvaa mm. nuoria koivuja ja maitohorsmaa. Seurantalosta itäpuolelle pystytetty Veteraanikivi sijaitsee lähellä kallioita metsässä, jonka aluskasvillisuus on pääosin mustikanvarpua. Samalla tontilla, hiekkakuopan pohjoispuolella sijaitsee Vahdon nuorisotalo.

Pihan länsipuolella Seurantalosta koilliseen sijaitsee selkeä tasanne, joka noudattelee korkeuskäyrää 45 m mpy (kuva 2). Toinen tasanne sijaitsee ylärinteessä korkeuskäyrän 47 m mpy tienoilla. Ylemmällä tasanteella, metsätien ja hiekkakuopan välissä on näkyvissä mahdollinen matala soikeahko painanne (kartassa 1 - Yleiskartta painanne I, ks. myös kuva 4), joka ei näy Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistossa. Ylemmän tasanteen jälkeen rinne nousee vielä vähän, kunnes alkaa viettää loivasti alas kohti pohjoista. Alas viettävässä kohdassa hiekkakuopan koillispuolella, lähellä nuorisotaloa, on jyrkkäreunainen kuopanne (kartassa 1 - Yleiskartta, painanne II, ks. myös kuva 5), joka näkyy myös Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistossa (kuva 6). Hiekkakuopan reunan lähetyvillä, koekuoppien 4 ja 13 läheisyydessä on kohta, jossa eroosio on hävittänyt maanpintaa n. 20 m² alueelta (kuvat 7 ja 8). Alkuperäinen maanpinta on tältä kohdista valunut hiekkakuoppaan. Toinen ympäristöä hieman matalampi kohta hiekkakuopan reunan lähellä on koekuopan 15 ympärillä. (Painanteista ym. ks. luku 7, Havainnot ja löydöt.)

Seuratalo on yli satavuotisen historiansa aikana ollut mm. nuorisoseurojen, suojeluskunnan, urheiluseura Tuiskun ja perhepäivähoitajien käytössä. Siellä on järjestetty erilaisia tapahtumia, esim. tansseja, ja sen pihamaalla ovat kokoontuneet sotaan lähtevät joukot Talvi- ja Jatkosotien aikana. Rakennuksen entinen ulkorakennus ja wc on sijainnut pihapiirin koillispuolella, ja sen perustus on edelleen näkyvissä. Lisäksi pihapiirin ja hiekkakuopan välissä on resentti maakasa, joka ulottuu osittain

hiekkakuopan reunalle. Hiekkakuopan reunan yli valuneen maan perusteella kasa koostuu mullasta ja jätteistä, joukossa näkyi mm. lasia, tiiliä ja kukkaruukun kappaleita (ks. kartta 1 – Yleiskartta).

Kuva 1. Seurantalons kivikautinen asuinpaikka ylärinteestä kohti etelää kuvattuna. Mäntykangasta halkoo pohjois-etelä-suuntainen metsätie. (DG2633:1/Ulla Moilanen)

Kuva 2. Seurantalons asuinpaikkaa, pihapiiri ja pihasta pohjoiseen lähtevä metsätie luoteesta kuvattuna. Taustalla mäntykankaalla alempi tasanne, joka noudattelee kuvaan suurpiirteisesti piirrettyä 45 m mpy korkeuskäyrää. (DG2633:2/Ulla Moilanen)

Kuva 3. Itäpuolella kohoava kallio ja sen edessä kulkeva metsätie. Kuvattu lännestä. (DG2633:3/Ulla Moilanen)

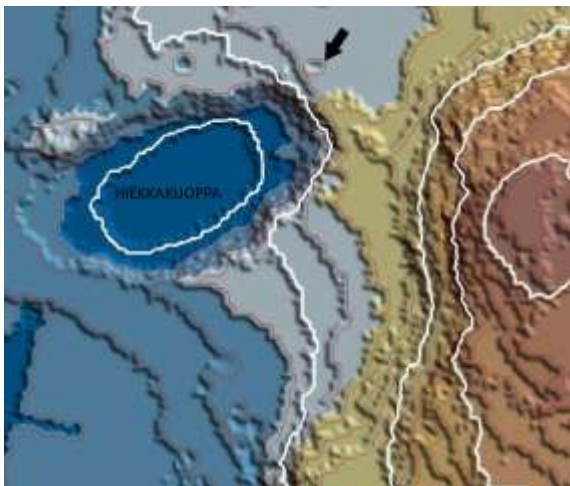
Kuva 4. Mahdollinen painanne (painanne I) ja siihen kaivettu koekuoppa 19. (DG DG2633:9/Ulla Moilanen)

Kuva 5. Jyrkkäreunainen painanne II pohjoiseen laskevassa rinteessä. (DG2633:10/Ulla Moilanen)

3. Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt

Matti Huurre on vuonna 1962 suorittamassaan Vahdon inventoinnissa löytänyt Seurantalonsa koillispuolelta pohjoiseen johtavan metsätien varresta kappaleen sädekiviliuskeisesta esineestä ja kvartsi-iskoksen (KM 15604: 1-2). Aikaisempia löytöjä paikalta ei ole ollut tiedossa, eikä Huurre löytänyt hiekkakuopan reunoista merkkejä asuinpaikasta. Pihan maanpinnan todettiin jo tuolloin olevan hyvin kulunutta ja kivistä. Vuonna 1971 harrastaja-arkeologi Antti Lonki löysi pihan yläreunasta hiekkakuopan läheltä porfyryri-iskoksen, joka on talletettu Turun yliopiston kokoelmiin (TYA 71). Löytäjän mukaan hiekkakuopassa ei ollut kulttuurikerrosta havaittavissa. Esa Laukkasen Turun maakuntamuseolle vuonna 2007 tekemässä inventoinnissa on myös tarkastettu hiekkakuopan reunoja, joissa ei havaittu asuinpaikkaan viittaavia merkkejä. Pihan alueella ei myöskään tuolloin havaittu mitään erityistä.

Kuva 6. Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistossa näkyvä painanne (Painanne II) nuolella merkittynä hiekkakuopan koillispuolella.

Kuva 7. Hiekkakuopan reunan lähellä oleva valuma-alue, josta alkuperäinen maanpinta on hävinnyt, etelä-lounaasta kuvattuna. Löytökohta 3 juurien luona nuolella merkittynä. (DG2633:4/Ulla Moilanen)

Kuva 8. Hiekkakuoppa ja sen reunan lähellä oleva valuma-alue, josta alkuperäinen maanpinta on hävinnyt. Kulunut alue kuvan etualalla idästä kuvattuna. (DG2633:5/Ulla Moilanen)

4. Tutkimusmenetelmät ja kenttätöön kulku

Tutkimus toteutettiin pääosin kaivamalla 50 x 50 cm kokoisia koekuoppia. Koekuoppien lisäksi tehtiin koepistoja kalliotasanteille, polulle, metsätielle ja keskelle piha-aluetta. Myös hiekkakuopan kaikki reunat käytiin läpi. Niiltä osin, joilla hiekanottoalueen reunoilla oli kasvillisuutta tai reunan yli valunutta maanpintaa, otettiin kuopan reuna varovasti esiin. Tontin maasto käveltiin läpi ja tutkittiin silmämääräisesti maan pinnalle erottuvien ilmiöiden, sekä metsätiellä ja pihapiirissä olevien mahdollisten irtolöytöjen havaitsemiseksi. Aluetta tarkasteltiin myös Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineiston avulla. Lisäksi mäntykankaalla oli kaksi edellisvuoden myrskyssä juurineen maasta irronnutta tuulenskaatoa, joiden juurakot tarkastettiin.

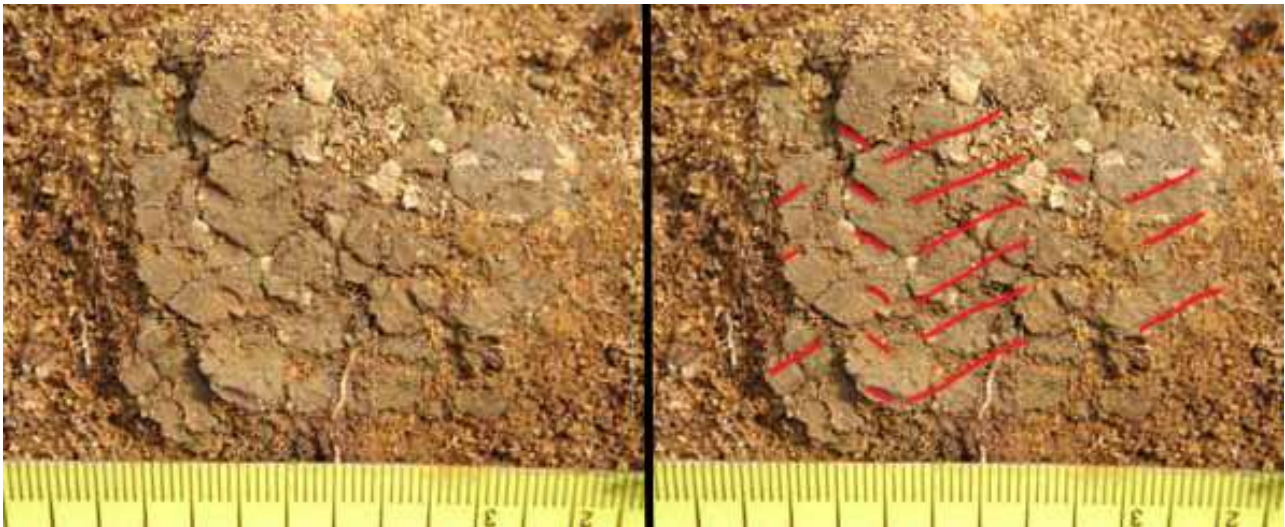
Koekuopin tutkittavaa aluetta varten hahmoteltiin kolme aluetta, jotka nimettiin alueiksi A, B ja C (ks. kartta 2 – Tutkimusalueet). **Alue A** rajautuu lännessä hiekkakuoppaan, idässä metsätiehen ja etelässä piha-alueeseen. Alueella A sijaitsivat koekuopat 1-22, löytökohdat 1-3 ja painanne I. **Alue B** rajautuu lännessä metsätiehen, idässä kallioihin ja etelässä metsäpolkuun. Alueella B sijaitsivat koekuopat 23-30. Koekuoppien 23 ja 24, sekä koekuoppien 26 ja 27 välissä oli tukkikasoja. **Alue C** rajautuu lännessä piha-alueeseen, pohjoisessa metsätien ja –polun haaraan, koillisessa metsäpolkuun, kaakossa kallioihin ja etelässä tiehen nro 2010. Alueella C sijaitsivat koekuopat 31-43. Alueen keskelle jää veteraanikivi. Alueiden sisällä kuoppien sijaintiin vaikutti paikalla kasvava suojeltu männikkö, jonka paksuimpien juurten katkaisemista pyrittiin välttämään.

Koekuoppien kaivaminen aloitettiin hiekkakuopan reunojen läheltä, alueelta A. Kuoppia pyrittiin kaivamaan aluksi noin viiden metrin välein. Sitä mukaa kun löytöalue alkoi hahmottumaan, kuoppien välejä harvennettiin, sillä asuinpaikkaan ei haluttu kajota enempää kuin välttämätöntä. Koekuopat ulotettiin mahdollisimman laajalle, jotta muinaisjäännösalueen rajat pystyttäisiin määrittämään. Etelässä luonnollisen rajan tutkimusalueen laajuudelle asetti tie nro 2010, sekä Seurantalo ja sen pihapiiri, jossa maanpinta oli hyvin kulunutta. Idässä rajana toimi kallioseinä ja lännessä hiekkakuoppa. Koekuoppia tehtiin vielä veteraanikiven taakse ja eteläpuolelle, lähelle tietä. Pohjoisessa koekuoppia ei tehty 48 m mpy korkeuskäyrän yläpuolelle, sillä tämän alapuolelle tehdyt kuopat olivat löydöttömiä ja maa lähti viettämään kohti pohjoista.

Pintamaa poistettiin lapiolla tai lastalla niissä kohdissa, joissa pinta tuntui koostuvan pelkästä neulaskarikkeesta. Koekuopat kaivettiin mahdollisimman tarkasti lastalla ja osasta maa seulottiin 7,0 mm seulalla. Löydöt otettiin pääasiassa talteen viiden sentin kerrosten mukaan, jolloin 0-5 cm maan pinnasta on kerros 1, 5-10 cm pinnasta kerros 2, 10-15 cm pinnasta kerros 3, jne. Koekuopasta 13 esiin tullut keramiikkakeskittymä kaivettiin esiin puutikkujen ja pensselin avulla. Koska paikalleen pieniin osiin rikkoutuneissa astianpaloissa oli näkyvissä koristelua, jonka hahmottaminen pienimmistä paloista ei välttämättä ole mahdollista, palat dokumentoitiin ennen maasta nostamista valokuvaamalla ne

löytöpaikallaan *in situ*, jolloin koristelun voi paremmin hahmottaa (kuva 9). Koekuopassa 31 olleessa likamaassa oli runsaasti pieniä luunsiruja, jotka otettiin talteen seulomalla ne kaksiosaisella seulalla, jonka silmäkoot olivat 2,0 ja 1,0 mm. Kuopan luut päätettiin ottaa talteen yhtenä löytönä kerrosten sijaan, mahdollista ajoitusta varten.

Koekuopat dokumentoitiin valokuvaamalla, niistä kirjoitettiin kuvaus ja niiden sijainti mitattiin suoraan ETRS-TM35FIN tasokoordinaatistoon takymetrillä. Kiintopisteinä käytettiin PMT-Mittaus Oy:n maastoon mittaamia pisteitä, jotka merkittiin maantiehen (x 6722988.650, y 23461975.924, z 42.557) ja kanton (x 6723061.320, y 23462001.235, z 46.743) metallipultilla. Näiden pisteiden avulla mitattiin paikalleen seurantaloon kulmat ja veteraanikiven ympärillä olevat neljä tolppaa. Yleiskartta piirrettiin takymetrillä, ja siihen merkittiin myös löytökohdat, painanteet ja merkit modernista maankäytöstä tai eroosiosta (ks. kartta 1 - Yleiskartta). Kenttätöolosuhteet olivat paria päivää lukuunottamatta ihanteelliset, sää oli kuiva ja aurinkoinen. Vain kahtena päivänä satoi vettä, toisena runsaammin.

Kuva 9. Koekuopasta 13 löytynyttä keramiikkaa *in situ*. Paikalleen hajonneessa palassa erottuu koristelua, jota maasta nostetuista pienistä paloista voi olla vaikea erottaa. (Muokattu kuvasta DG2633:7/Ulla Moilanen)

5. Havainnot ja löydöt

Hiekkakuopan reunat ja löytökohdat. Hiekkakuopan reunoilla ei näkynyt selvää likamaata tai merkkejä liesistä, mutta reunalta (löytökohta 1, kuva 10) saatiin talteen kivilaji-iskoksia (KM 39156:50) ja palaneen luun siru (KM 39156: 51). Hiekkakuopan reunan lähetyvillä, koekuoppien 4 ja 13 läheisyydessä on ympäristöä matalampi kohta, jossa maanpinta on hävinnyt todennäköisesti eroosion seurauksena n. 20 m² alueelta (ks. kartta 1 - Yleiskartta ja kuvat 7 ja 8). Osa alkuperäisestä maanpinnasta on tältä kohtaa

Kuva 10. Koekuoppa 2 ja löytökohta 1 hiekkakuopan reunassa nuolella merkittynä, kuvattu lounaasta. (DG2633:6/Ulla Moilanen)

nähtävästi valunut hiekkakuoppaan. Kohdassa oli kuoppaan valuneen irtohiekan joukossa kivilaji-iskos (löytökohta 2, KM 39156: 52). Lisäksi kuluneen kohdan profiilissa, puunjuurten alla oli näkyvissä keramiikkaa (löytökohta 3, KM 39156: 53-54, kuva 7). Alueiden A ja B välistä, metsätien pinnasta löytyi yksi kivilaji-iskos (löytökohta 4, KM

39156:55). Löytökohdista ks. luettelo, s. 19. ja kartta 3 – Löytöjen levintä.

Tasanteet, painanteet, muuta ympäristöä matalammat kohdat ja painanteisiin tehdyt koekuopat. Seurantalons pohjoispuolisessa rinteessä on kaksi tasannetta, joista alempi sijaitsee pihan länsipuolella, Seurantalons rakennuksesta koilliseen. Alempi tasanne noudattelee korkeuskäyrää 45 m mpy (kuva 2). Ylempi tasanne sijaitsee korkeuskäyrän 47 m mpy tienoilla. Ylemmällä tasanteella, metsätien ja hiekkakuopan välissä on näkyvissä mahdollinen matala soikeahko painanne (kartta 1 - Yleiskartta, **painanne I**, ks. myös kuva 4 ja luettelo painanteista s. 19), joka ei näy Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistossa. Painanne on muodoltaan soikenpyöreä ja siinä saattaa olla matalat vallit. Toisaalta kuopan molemmiin puolin kasvaa mäntyjä, joten valli voi olla juurakoiden nostama. Painanteen halkaisija on 4,5-5 m ja syvyys on alle 50 cm.

Ylemmän tasanteen jälkeen rinne nousee vielä vähän, kunnes alkaa viettää loivasti alas kohti pohjoista. Alas viettävässä kohdassa hiekkakuopan koillispuolella, lähellä nuorisotaloa, on jyrkkäreunainen kuopanne (kartta 1 - Yleiskartta, **painanne II**, ks. myös kuva 5), joka näkyy myös Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistossa (kuva 6). Ulkomuotonsa puolesta painanne ei vaikuta kivistä, vaan voi liittyä hiekanottoon. Asian varmistaminen saattaa kuitenkin vaatia lisätutkimuksia, mikäli kohtaan suunnitellaan maankäyttöä.

Koekuopan 15 ympärillä, painanteen I ja hiekkakuopan välissä, on ympäristöä matalampi alue, joka saattaa liittyä hiekanottoon. Kohdassa on runsaasti aluskasvillisuutta ja koekuopassa 15 oli näkyvissä n. 10-15 cm paksu humuskerros, mutta ei selvää huuhtoutumiskerrosta. Humuksen alla oli karkea, ruskea savensekainen hiekka, joka muuttui saveksi jo n. 35 cm syvyydessä.

Mahdolliseen matalaan painanteeseen (Painanne I) kaivettiin yksi koekuoppa (kk 19). Pintamaa ja huuhtoutumiskerros olivat molemmat ohuita, n. 3 cm. Niiden alla oli punertavaa hiekkaa, joka muuttui karkeammaksi n. 50 cm syvyydessä. N. 80 cm syvyydessä oli suurikokoinen kivi. Kuoppaa kaivettiin 120 cm ja pohjalla hiekka pysyi edelleen samanlaisena. Koekuopasta saatiin löytöinä kivilaji-iskos (KM 39156:19) aivan läheltä pintaa, sekä hiottu kiviesineen kappale (KM 39156:20) 15-20 cm syvyydeltä

pinnasta. Mahdollisen painanteen luonnetta ei pelkän koekuopan perusteella pystytty selvittämään, mutta esinelöytöjen perusteella kivikautinen asuinpaikka ulottuu vielä sen kohdalle.

Kivinen maaperä ja mahdolliset rakenteet. Mahdollisia rakenteeseen, esim. (hajotettuun) lieteen liittyneitä kiviä saattoi olla näkyvissä koekuopassa 9 (kuva 11), jossa kivet löytyivät n. 10 cm pinnasta, heti löytöjen (keramiikkaa ja kivilaji-iskos KM 39156:5-6) alapuolelta. Kivien alla oli muutamia hiilenpaloja, mutta selvää likamaavärjymää ei ollut näkyvissä. Rakennetta puoltasi se, että koekuoppa 9 oli muuten kivetön ja maa-aines koostui hienosta hiekasta. Ympäristöön kaivetusta koekuopista ei myöskään löytynyt kiviä, vaan niissäkin maa oli hienoa, punertavaa hiekkaa.

Koekuopissa 23, 25 ja 38-42 rikastumiskerroksen joukossa oli runsaasti kiviä. Koekuoppien 23 ja 25 kivet eivät vaikuttaneet selvältä rakenteelta, mutta toinen kuopista (25) jätettiin varmuuden vuoksi kaivamatta pohjaan (kuva 12), sillä jos kiveykset sittenkin liittyvät rakenteisiin, niitä ei haluttu hajottaa enempää. Molemmista kuopista saatiin löytöjä, mm. hiekkakivisen hioimen kappale, kivilaji-iskoksia ja palanutta luuta (ks. koekuoppaluettelo, s. 16). Alue B, jolla koekuopat 23-30 sijaitsivat, vaikutti yleisesti ottaen selvästi kivisemmältä kuin alue A tai alueen C pohjoisosassa, mikä saattaa olla itäpuolisen kallion läheisyyden vaikutusta (kuva 13).

Alueen C eteläosassa, jossa koekuopat 38-42 sijaitsivat, maaperä vaikutti niinikään luonnostaan kiviseltä. Siitä huolimatta koekuopista 38, 40 ja 42 saatiin löytöjä (keramiikkaa, kivilaji- ja kvartsi-iskoksia, sekä palanutta luuta) 15-30 cm syvyydeltä. Alueen C pohjoisosassa sijainneessa koekuopassa 31 oli selvä likamaavärjymä, sekä nyrkinkokoisia kiviä luoteisosassa. Kivet jätettiin varmuuden vuoksi paikalleen ja kuopasta kaivettiin pohjaan vain ¾.

Aikaisemmissa tutkimuksissa on huomattu piha-alueen tallautuneisuus ja kivikkoisuus. Pihamaa on epäilemättä tallautunutta ja kulunutta, mutta koekuoppien 3, 7, 10 ja 32 perusteella vaikuttaa myös siltä, että pihaan on jossakin vaiheessa tuotu kiviä ja soraa. (ks. koekuoppaluettelo, s. 16 ja kuva 14).

Kuva 11. Koekuoppa 9. Näkyvät kivet olivat löytökerroksessa muuten kivettömässä hienossa hiekassa. Kuvassa näkyvät kivet poistettiin kaivettaessa, mutta kiviä näkyi lisää vielä länsi- ja pohjoisprofiileissa. Kuvattu idästä. (DG2633:17/ Ulla Moilanen)

Kuva 12. Löydöllisen koekuopan 25 kulmikkaat kivet eivät vaikuttaneet rakenteelta, mutta varmuuden vuoksi kuoppa jätettiin kaivamatta pohjaan. Kuvassa pintamaa poistettu. (DG2633:16/ Ulla Moilanen)

Kuva 13. Kallion lähetyvillä maa muuttui kivisemmäksi. Kuvassa koekuopan 27 kivistä maaperää lounaasta kuvattuna. Koekuopissa 23 ja 25 kivet olivat kantikkaampia ja lähempänä pintaa kuin kuopassa 23. (DG2633:15/Ulla Moilanen)

Kuva 14. Koekuoppa 10, pohjoisprofiili. Profiilissa ylimpänä näkyy pihaan tuotu ruskea sora ja vaalea hiekka, jonka alla on ohut harmaa kerros, mahdollisesti vanha huuhtoutumiskerros. (DG2633:14/Ulla Moilanen)

Kuva 15. Koekuopan 31 pohjoisprofiili. Koekuopassa oli hyvin ohut neulaskarikkeinen pintakerros ja lähes olematon huuhtoutumiskerros. Voimakkaan punainen, luunsiruja sisältänyt likamaa jatkui 25 cm syvyydelle, harmaaseen saveen asti. (DG2633:12/Ulla Moilanen)

Likamaa-alueet. Pienistä koekuopista heikkojen likamaavärjäymien erottaminen oli vaikeaa, etenkin jos kuopissa on runsaasti juuria. Mahdollista ruskeanharmaata likamaavärjäymää oli alueella A kuopissa 5 ja 13, joista molemmista saatiin löytöinä keramiikkaa. Selkein likamaavärjäymä oli alueen C pohjoisosassa, koekuopissa 31, 32 ja 34. Maa oli tummanpunaista ja sen seassa oli runsaasti pieniä luunsiruja. Pohjaan kaivetussa koekuopassa 31 likamaavärjäymän paksuus oli 25 cm, ja se ulottui pohjasaveen asti (kuva 15). Todennäköinen likamaa oli näkyvissä myös kuopissa 35, 36 ja 37, jotka jätettiin kaivamatta pohjaan värjäymän ja pinnasta tulleiden löytöjen takia.

Koepistot. Korkealle kalliotasanteelle, polulle, metsätielle ja keskelle piha-aluetta tehdyistä koepistoista ei tullut löytöjä. Likamaata tai muita merkkejä ihmistoiminnasta ei myöskään havaittu.

Esinelöydöt. Kaivetuista 43 koekuopasta löydöllisiä oli 20 kpl (ks. koekuoppaluettelo, s. 16). Pääosa löydöistä tuli kerroksista 1-4, mikä tarkoittaa 0-20 cm syvyyttä (ks. taulukko 1). Kolme keramiikanpalaa löytyi 25-30 cm syvyydestä koekuopasta 40. Yksi kivilaji-iskos koekuopasta 13 löytyi rikastumiskerroksen ja saven rajalta n. 60 cm syvyydestä. Muut löydöt koekuopasta 13 löytyivät kerroksista 1-3, 0-15 cm syvyydeltä, joten iskos on voinut aikanaan joutua kuoppaan tai kulkeutua syvemmälle esim. puunjuuren mukana. Tarkasteltaessa alueille kaivettujen löydöllisten ja löydöttömien koekuoppien prosentuaalista jakaumaa (taulukko 2) havaitaan, että runsaslöytöisin oli alue C, jonne kaivetuista koekuopista löydöllisiä oli 76,9 %. Toiseksi eniten löytöjä tuli alueelta A (36,4 %). Alueelle A sijoittuvat myös

löytökohdat 1-3. Löytökohta 4 sijaitsee tiellä alueiden A ja B välissä. Alueelta B löytöjä oli 25% kaivetuista kuopista. Löytöalueiden korkeus on 43-46 m mpy.

Löytöjä talletettiin yhteensä 608 kpl (829,86 g), (ks. taulukko 1), josta keramiikkaa yht. 527 kpl (469,61 g). Saviastianpaloista 485 kpl (407,92 g) (reunapaloista 4 kpl) löytyi koekuopasta 13. Keramiikka vastaa saviainekseltaan ja koristelutyyliltään vanhempaa varhaiskampakeramiikkaa (KA I:1), jolle on tyypillistä karkea hiekka- ja kvartsipitoinen sekoite, sekä viivakoristelu ja kampaleimojen puuttuminen. Seurantaloilta löytyneessä keramiikassa on vastakkaisiin suuntiin painettuja tai vedettyjä viivavyöhykkeitä, jotka muodostavat ns. kalanruotokuviota (kuvat 9 ja 17). Sekoite on pääosin karkeaa hiekkaa ja kvartsimurskaa. Löytökohdasta 3 löytynyt pala (KM 39156: 43) on muita huokoisempi ja se saattaa muotonsa puolesta olla läheltä astian pyöristettyä pohjaa. Kolme koristelematonta astianpalaa (KM 39156: 42) koekuopasta 42 ovat puolestaan sekoitteeltaan kaikista tiiviimpiä. Niissä saviaineksen joukossa on runsaasti pienirakeista hiekkaa. Löytyneet reunapalat ovat suorina ja reunan päällys koristelematonta. Kampaleimoja tai kuoppia ei näy yhdessäkään palassa. Varhaiskampakeraamisia astioita on joskus maalattu punamultamaalilla, ja todennäköisesti sellaisen jäänteitä on näkyvissä yhdessä koekuopasta 13 löytyneessä koristellussa palassa (KM 39156:8). Punainen väri erottui selvästi löydettyäessä, mutta on jälkepäin säilytyksessä haalistunut (kuva 17).

Koekuopasta 31 löytyi hiotun kivistä tai -taltan katkelma (KM 39156:25, kuva 16). Esineessä on jäljellä hiottua pintaa, sekä yksi fasetoitu reuna. Löydön massiivisuus viittaisi enemmän kirveeseen kuin talttaan, mutta teräosan puuttuessa esinettä on mahdotonta tyypittää täysin varmasti. Lisäksi koekuopista 19 ja 32 saatiin talteen yhteensä kaksi lohjennutta palaa hiotusta kivistä. Koekuopasta 23 löytyi hiekkakivisen hioimen katkelma. Kivilaji-iskokset ovat pääasiassa porfyryista kivilajia ja kooltaan suurehkoja. Kvartsia alueella esiintyi hyvin vähän, piitä ei löydetty lainkaan. Kivilaji-iskoksia talletettiin yhteensä 19 kpl (193,54 g), kvartsi-iskoksia 5 kpl (14,8 g).

Palaneet luut. Palaneita luita saatiin talteen kuudesta koekuopasta (nrot 8, 23, 31, 34, 35 ja 38) sekä löytökohdasta 1 hiekkakuopan reunalta. Kaikkien luiden yhteenlaskettu paino on 3,26 g, josta 2,61 g löytyi koekuopasta 31. Koekuoppia 34 ja 35 ei kaivettu huuhtoutumiskerrosta syvemmälle, sillä aivan kuoppien pinnasta tuli löytöjä. Lisäksi molemmissa näkyi voimakkaan punainen likamaa, jonka joukossa oli luunsiruja. Palaneen luun löytösyvyys (0-25 cm) vastasi muita löytöjä. Talteen otettuja palaneita luita ei ole analysoitu raportin kirjoittamisvaiheessa, mutta luiden joukossa näyttäisi olevan luita kaloista ja pienistä nisäkkäistä.

Kuva 16. Koekuopasta 31 pintamaan poiston jälkeen löytynyt kivistä katkelma *in situ*. (DG2633:11/ Ulla Moilanen)

Taulukko 1. Löydöt kpl (g)

	0-10 cm	10-20 cm	20-30 cm	>30 cm	Löytökohdat + seula	Yht.
Saviastian reunapala	2 (1,92)	3 (9,87)				5 (11,79 g)
Saviastian ponttipala(?)	1 (0,64)					1 (0,64 g)
Saviastianpala	307 (306,15)	204 (135,18)	3 (1,62)		4 (13,8) + 3 (0,43)	521 (457,18 g)
Palanutta savea	47 (10,9)	5 (2,97)				52 (13,87)
Kivikirves	1 (101,38)					1 (101,38 g)
Hiotun kivesineen kpl	1 (0,77)	1 (0,64)				2 (1,41 g)
Hiomakiven kpl		1 (31,99)				1 (31,99 g)
Kivilaji-iskoksia	7 (32,34)	6 (46,8)	2 (7,71)	1 (31,57)	3 (75,12) + 0	19 (193,54 g)
Kvartsi-iskoksia	2 (0,93)	1 (1,63)	2 (12,24)			5 (14,8 g)
Palanutta luuta						(3,26 g)
Löytöjä yhteensä	368 (455,03)	221 (229,08)	7 (21,57)	1 (31,57)	8 (88,92) + 3 (0,43)	608 kpl (829,86g)

Taulukko 2. Löytöjen jakautuminen alueille A-C

Alue	Löydöllisiä koekuoppia	Löydöttömiä koekuoppia	Koekuoppia yhteensä	Löydöllisiä koekuoppia %	Löytökohtia koekuoppien lisäksi
A	8	14	22	36,4 %	3
B	2	6	8	25 %	0
C	10	3	13	76,9 %	0

Kuva 17. Koekuopasta 13 löytynyttä keramiikkaa (KM39156:8), jossa mahdollisia punamultamaalin jäänteitä nuolella merkityissä kohdissa. (DG2633:8/Ulla Moilanen)

6. Yhteenveto

Ruskon kunta on suunnitellut Vahdossa sijaitsevan Seurantalons tontille kaavamuutosta. Paikalta on löydetty vuosina 1962 ja 1971 kivikauteen viittaavia löytöjä, ja kohde on merkitty muinaisjäännösrekisteriin tunnuksella 906010002. Muinaisjäännöksen luonteesta tai laajuudesta ei ole ollut tarkempaa tietoa, joten Ruskon kunta tilasi kohteesta arkeologisen selvityksen Muuritutkimus ky:ltä. Heinäkuussa 2012 suoritettua kenttätutkimuksen tarkoituksena oli tarkentaa kohteen muinaisjäännöskuvausta, sekä pyrkiä määrittämään paikalla sijaitsevan muinaisjäännöksen koko ja tarkempi sijainti.

Tutkimuksissa havaittiin, että vaikka osa muinaisjäännöksestä on tuhoutunut hiekanotossa ja hiekkakuopan aiheuttamissa valumissa, sekä metsätien ja pihan kohdalta, on sitä jäljellä suhteellisen laajalla alueella (n. 2000 m²) Seurantalons pohjois- ja itäpuolella. Löytömateriaalin perusteella paikalla on kivikautinen asuinpaikka, joka keramiikan koristelutyylin ja korkeuskäyrille (43-46 m mpy) sijoittumisen perusteella on pääasiassa ollut käytössä varhaiskampakerämisena aikana (n. 4500-5000 eKr). Asuinpaikan parhaiten säilynyt osa vaikuttaisi olevan Seurantalons itä- ja koillispuolella, alueella C, veteraanikiven ympärillä ja pohjoispuolella. Tutkimusten perusteella säilynyt muinaisjäännösalue pystyttiin rajaamaan (kartta 4 – Muinaisjäännösalueen raja).

Mikä tahansa maankäyttö alueella vaatii jatkotutkimuksia. Mikäli maankäyttöä suunnitellaan vain osalle muinaisjäännösalueesta, se voidaan tutkia osittain.

Kirjallisuus

Hatakka, Lassi & Glückert Gunnar (2000). *Calibration Curves Representing Shore Displacement of the Baltic Based on Radiocarbon Ages in the Karjaa, Perniö, Turku, Mynämäki, and Laitila areas, SW Finland*. Nissinaho, Aino (toim.) Sites and Settlements: 3-14. Turku

Huurre, Matti (1991). Satakunnan kivikausi. *Satakunnan historia I,1*. Rauma

Myllykylä, Turkka (2002). *Korven helmasta kehittyväksi kunnaksi. Vahdon historiaa ja perinteitä*. Kirjapaino Grafia oy.

Soininen, Olli (1991). *Kokemäen Kraviojankankaan keramiikka-aineisto. Varhaiskampakeramiikan typologinen analyysi*. Pro gradu -tutkielma. Käsikirjoitus, Turun yliopiston kulttuurien tutkimuksen laitos.

Luettelot

Koekuopat

KK	x	y	m mpy	Havainnot	Löydöt
1	6723047.825	23461981.312	44.217	Pintamaa heinää ja neulasia, humus n. 3 cm. Huuhtoutumiskerros n. 10 cm, jonka alla ruskeaa hiekkaa. Savi 40 cm syvyydessä. Kaivettu 60 cm.	
2	6723054.779	23461983.033	44.933	Pintamaa heinää, humus n. 5 cm. Huuhtoutunutta n. 10 cm. Rikastumiskerros punertavaa hienoa hiekkaa, joka muuttuu karkeammaksi n. 35 cm syvyydellä. Savi 55 cm syvyydessä. Kaivettu 60 cm.	Kivilaji-iskos (KM 39156:1) 15-20 cm pinnasta.
3	6723048.667	23461985.113	44.519	Pintamaa ruohoa. Ohut (3 cm) kerros ruskeaa soraa ja hiekkaa, jonka alla multaa n. 7 cm. Alla vanha harmaa huuhtoutumiskerros (4 cm) ja ruskea, kova ja tiivis savensekainen hiekka. Harmaa savi 40 cm syvyydessä. Kaivettu 45 cm.	
4	6723061.026	23461988.215	45.429	Pinta neulaskariketta, huuhtoutumiskerros 2-4 cm, rikastumiskerros hienos punertavaa hiekkaa. Savi 35 cm syvyydessä. Kaivettu 50 cm. Pinta kulunut?	
5	6723050.714	23461989.007	44.789	Pinta pääosin neulaskariketta, humus 3-4 cm. Huuhtoutunutta n. 10 cm. Rikastumiskerros punertavaa hiekkaa, jossa heti huutoutumiskerroksen alla mahdollista likamaavärjäymää. Pienestä koekuopasta tätä vaikea erottaa lahonneiden puunjuurten aiheuttamista värieroista. Joukossa muutamia hiilenmuruja. Savi 40 cm syvyydessä. Kaivettu 50 cm.	Keramiikkaa (KM 39156:2-3) 10-15 cm pinnasta, kuopan lounaisosasta.
6	6723056.437	23461989.222	45.093	Pinta ruohoa ja neulaskariketta. Humus n. 5 cm, huuhtoutumiskerros n. 5 cm. Alla punertava hiekka. Savi 40 cm syvyydessä. Kaivettu 50 cm.	
7	6723042.425	23461992.489	44.806	Pinnassa karkeaa soraa, jossa pyöristyneitä kiviä. Sen alla ruskeaa hiekkaa (n. 5 cm). Alla ohut tumma kerros (vanha maanpinta?), jonka alla sekaisin karkeaa ruskeaa ja hienompaa punaista hiekkaa (yht. n. 10 cm). Alla tiivis ruskea hiekka. Kaivettu vain 40 cm, sillä kuopan täytti paksu juuri.	
8	6723052.324	23461992.615	45.156	Pintamaa pääosin neulaskariketta, humus n. 3 cm. Huuhtoutumiskerros 5-8 cm. Rikastumiskerros punertavaa hienoa hiekkaa. Harmaa savi 45 cm syvyydessä. Kaivettu 60 cm.	Palanutta luuta (KM 39156:4) 15-20 cm pinnasta, kuopan itäprofiilista.
9	6723058.580	23461993.714	45.602	Hieman sammalta, pääosin neulaskariketta hiekkaisen maan pinnassa. Huuhtoutunutta n.3 cm, alla hieno punertava hiekka. Heti löytöjen alla nyrkinkokoisia kiviä, myös länsiprofiilissa. Mahdollisen (hajotetun) lieden jäänteitä? Alla hiilenpaloja, mutta ei tummaksi värjäytynyttä likamaata. Harmaa tiivis savensekainen hiekka 50 cm syvyydellä. Kaivettu 60 cm.	Keramiikkaa (KM 39156:5) ja kivilaji-iskos (KM 39156:6) 0-5 cm pinnasta.
10	6723046.494	23461995.370	45.049	Pinnassa karkeaa soraa, jossa pyöristyneitä kiviä. Sen alla vaaleanruskeaa hiekkaa (n. 5 cm). Alla ohut harmaa kerros ja tumma juova (vanha huuhtoutumiskerros?). Alla karkea punertava hiekka, joka muuttuu savisemmaksi 30 cm syvyydessä. Kaivettu 40 cm.	

11	6723050.423	23461996.326	45.249	Hiekkansekainen humus n. 2 cm, huuhtoutumiskerros n. 5 cm. Rikastumiskerros karheahkoa punertavaa hiekkaa. Savi 35 cm syvyydessä. Kaivettu 60 cm.	
12	6723061.432	23461997.926	46.110	Pinta ruohoa ja neulaskariketta. Hiekkainen humus max 3 cm, runsaasti juuria. Huuhtoutunutta n. 7 cm, alla hieno punertava hiekka, joka muuttuu karkeammaksi ja kivisemmäksi n. 40 cm syvyydessä. Savi 60 cm syvyydessä. Kaivettu 70 cm.	
13	6723064.720	23461996.554	46.249	Pintamaa tuulenkaadon rikkoma. N. 1-2 cm pinnan alla keramiikkakeskittymä. Mahdollista ruskeaa likamaata (paksuus n. 10 cm), josta löydöt. Alla punertava rikastumiskerros hienoa hiekkaa, joka muuttuu karkeammaksi n. 40 cm syvyydessä. Savi n. 60 cm syvyydessä. Kaivettu 80 cm.	Keramiikkaa (KM 39156:7-10) 0-5 cm pinnasta, (: 11-12) 5-10 cm pinnasta, (:13-15) 10-15 cm pinnasta. Kivilaji-iskos (: 16) 60 cm pinnasta, saven rajalta.
14	6723069.331	23461999.081	46.598	Pinnassa hiekkansekainen humus n. 4 cm, huuhtoutumiskerros n.5 cm. Alla hieno punertava hiekkaa, joka muuttuu karkeammaksi n.45cm syvyydessä. Kaivettu 60 cm.	
15	6723076.675	23461999.243	46.411	Pinnassa mustikanvarpua. N. 10-15 cm paksu humus, jossa runsaasti juuria. Ei selvää huuhtoutumiskerrosta. Alla karkea, ruskea, savensekainen hiekka. Savi 35 cm syvyydessä. Kaivettu 40 cm. Koekuopan kohdalla muuta ympäristöä matalammalla oleva alue, joka saattaa liittyä hiekanottoon.	
16	6723054.515	23462000.992	45.233	Pinta neulaskariketta, alla n. 5 cm huuhtoutunutta. Alla punainen, karkeahko rikastumiskerros, Harmaa, tiivis savi 35 cm syvyydessä.	Keramiikkaa (KM 39156:17), löytö seulasta.
17	6723057.591	23462002.431	46.175	Pinta ruohoa, ohut humuskerros. Huuhtoutunutta n. 5 cm. Punainen karkeahko rikastumiskerros. savi n. 45 cm syvyydessä. Kaivettu 60 cm.	
18	6723059.897	23462006.472	46.499	Ohuen pintamaan alla n. 4 cm huuhtoutunutta. Maa kovaa ja tummemmanpunaista hiekkaa 20 cm asti, minkä jälkeen karkeampaa hiekkaa. Savi 45 cm syvyydessä. Kaivettu 50 cm.	Keramiikkaa (KM 39156:18) 15-20 cm pinnasta.
19	6723072.256	23462006.062	46.957	Koekuoppa painanteessa I. Pintamaa alle 3 cm, huuhtoutumiskerros n. 3 cm. Alla punertavaa hiekkaa, joka muuttuu karkeammaksi n. 50 cm syvyydessä. Kaivettu 110 cm, pohjalla hiekka edelleen samanlaista.	Kivilaji-iskos (KM 39156:19) 0-5 cm pinnasta. Hiotun kiviesineen kappale (:20) 15-20 cm pinnasta.
20	6723072.637	23462011.179	47.158	Pinta ruohoa ja sammalta. Pintamaa ja humus 5-8 cm. Huuhtoutunutta n. 6 cm. Alla punertava, karkeahko hiekka. Muuttuu lähes soraksi n. 30 cm syvyydessä. Kaivettu 50 cm. Maa-aines pohjalla tiivistä ja kovaa, joukossa nyrkinkokoisia kiviä.	
21	6723086.420	23462007.594	47.464	Pinta pääosin sammalta ja puolukkaa. Humus 5-8 cm, huuhtoutunutta n. 5 cm, joukossa runsaasti juuria. Karkeahkoa punertavaa hiekkaa. Kaivettu 50 cm.	
22	6723086.107	23462014.494	47.701	Pinta heinää ja sammalta, humus n. 3 cm. Huuhtoutumiskerros n. 7 cm. Karkea punertava hiekka, joka melkein pienirakeista soraa. Kaivettu 40 cm. Pohjalla suuria, kovia rautasaostumia.	
23	6723033.891	23462011.082	46.051	Pinta sammalta. Pinta ja tumma humus yht. 5-8 cm. Huuhtoutumiskerros n. 5-8 cm. Runsaasti juuria. Punertavaa hiekkaa, joukossa runsaasti läpimitaltaan 5-10 cm kokoisia kiviä. Hiekka muuttuu pohjaa kohti hienommaksi ja tiiviimmäksi. Kaivettu 50 cm.	Hiekkakivisen hioimen katkelma (KM 39156:21) 15-20 cm pinnasta. Palanut luu (:22) 15-20 cm pinnasta. Kivilaji-iskos (:23) 20-25 cm pinnasta.

24	6723048.950	23462012.614	46.548	Pinta ja humus n. 8 cm. Huuhtoutumiskerros n. 10 cm. Sen alla karkeaa, tiivistä hiekkaa, joka muuttuu 20 cm syvyydessä hyvin kiviseksi. Kaivettu 40 cm.	
25	6723023.369	23462012.684	46.316	Pinnassa mustikanvarpuja. Humus 5-10 cm, huuhtoutunutta 5-10 cm. Runsaasti kiviä. Kaivettu vain 20 cm. Jos kivet rakennetta, sitä ei haluttu hajottaa enempää.	Kivilaji-iskos (KM 39156: 24) 15-20 cm pinnasta.
26	6723057.489	23462017.014	47.033	Pinta neulaskariketta. Humus 10 cm, huuhtoutunutta n. 2-4 cm. Punertavaa karkeahkoa hiekkaa, joka vaalenee hieman n. 25 cm syvyydessä. Muuttuu soraksi n. 45 cm syvyydessä. Kaivettu 65 cm.	
27	6723073.396	23462017.643	47.347	Pinta ruohoa ja neulaskariketta. Humus n. 3 cm, huuhtoutunutta 5-8 cm. Alla punertava, karkeahko hiekka. 25 cm syvyydessä muuttuu tiiviiksi ja kovaksi, suuria kiviä. Kaivettu 40 cm.	
28	6723034.953	23462018.819	46.672	Pinta ruohoa. Hiekkanekainen humus n. 5 cm. Huuhtoutunutta 2-4 cm. Hyvin hienoa hiekkaa, paljon kiviä. Kaivettu 65 cm, maa-aineksessa ei muutosta.	
29	6723016.302	23462017.420	47.621	Alimmalla kalliotasanteella, pinta mustikanvarpuja. Humus 20 cm, jonka seassa runsaasti kiviä. Alla kallio.	
30	6723023.057	23462020.041	48.020	Alimmalla kalliotasanteella. Pinta sammalta ja mustikanvarpuja. Humus 10-15 cm, jonka alla kallio.	
31	6723031.560	23462003.388	45.413	Pinta neulaskariketta, n. 3 cm. Heti alla voimakkaan punertava, harmahtavanlaikukas hiekka, joka selvästi ihmistoiminnan värjäämää. Seassa pieniä luunsiruja. Kiviesine (:25) näkyvissä heti neulaskarikkeen poiston jälkeen. Luoteisnurkassa 5-10 cm syvyydellä nyrkinkokoinen kivi, joka jätetty paikalleen. Voimakkaasti värjäytynyt kulttuurimaa jatkuu saveen asti. Savi 25 cm syvyydessä. Kuopasta kaivettu ¾, 40 cm syvyyteen.	Kivikirveen tai -taltan katkelma (KM 39156: 25) 0-5 cm pinnasta. Keramiikkaa (:26-27) 15-20 cm pinnasta. Palanutta luuta (:28) koko värjäytyneen hiekkakerroksen syvyydeltä 0-25 cm pinnasta.
32	6723028.037	23461996.057	44.595	Pinta ruskeaa soraa ja neulaskariketta, alla hiekkainen humus (yht. n. 3 cm). Huuhtoutunutta n. 2 cm. Tämän alla maa voimakkaan punaiseksi värjäytynyttä, pinnasta löytöjä. Jätetty kaivamatta syvemmälle.	Keramiikkaa (KM 39156: 29), hiottun kiviesineen kappale (:30) ja kivilaji-iskos (:31) 0-5 cm pinnasta.
33	6723024.204	23462003.683	45.665	Pinta neulaskariketta, huuhtoutunutta 2-5 cm. Pinnassa juuria, jotka osittain katkaistu. Löytöjä pinnasta, jätetty kaivamatta syvemmälle.	Kivilaji-iskoksia (KM 39156: 32) 0-5 cm pinnasta.
34	6723018.226	23461992.090	43.924	Humus n. 5 cm. Humus ja huuhtoutumiskerros paksumpia ylärinteen puolella, jälkimmäinen n. 10 cm, muualla n. 5 cm. Alla voimakkaan punaiseksi värjäytynyt hiekka, jossa luunsiruja. Pinnasta löytöjä, jätetty kaivamatta syvemmälle.	Kivilaji-iskoksia (KM 39156: 33) 5-10 cm pinnasta. Kivilaji-iskos (:34) ja palanutta luuta (:35) 10-15 cm pinnasta.
35	6723017.567	23461998.460	44.720	Pinta pääosin kariketta. Ylärinteen puolella maa voimakkaan punaista hiekkaa, alarinteen puolella savea. (Maanmuokkausta läheisestä sähkötolpasta johtuen?) Löytöjä hiekasta, jätetty kaivamatta syvemmälle.	Palanutta savea (KM 39156: 36) 0-5 ja (:37) 5-10 cm pinnasta. Palanutta luuta (:38) 0-10 pinnasta.
36	6723011.860	23461989.827	43.759	Veteraanikiven ja talon välissä sijaitsevan kuopan kohdalla on pienirakeista harmaata soraa, jolla muistomerkin jalusta on pohjustettu. Pinnassa soran päällä kasvaa sammalta. Sora 5-10 cm, paksumpi ylärinteen puolelta. Alla voimakkaan punainen, karkea hiekka, jossa tulitikkuaakin kokoisia kiviä. Löytöjä punaisesta hiekasta, joten jätetty kaivamatta syvemmälle.	Keramiikkaa (KM 39156:39) ja kvartsi-iskos (:40) 10-15 cm pinnasta.
37	6723012.403	23461997.696	46.946	Pinta mustikanvarpuja. Humus n. 8 cm, runsaasti juuria. Huuhtoutunutta n. 5 cm. Alla punertava hiekka, jonka pinnasta löydöt. Jätetty kaivamatta syvemmälle.	Palanutta savea (KM 39156::41) 10-15 cm pinnasta.

38	6723002.729	23461989.856	45.228	Pinnalla ruohoa. Humus n. 10 cm. Alla ruskeanpunertava karkeahko hiekka, joukossa nyrkinkokoisia kiviä. Savi 50 cm syvyydessä. Kaivettu 60 cm.	Keramiikkaa (:42) ja pal.luu (:43) 15-20 cm, kivilaji-iskos (:44) ja kvartsi-iskoksia (:45) 20-25 cm pinnasta.
39	6722998.420	23461984.439	43.077	Pinta sammalta ja ruohoa. Humus 4-8 cm. Huuhtoutunutta 4-8 cm. Alla vaalea, hieman punertava hieno hiekka. Runsaasti kiviä. Kaivettu 55 cm.	
40	6723006.317	23461997.830	46.349	Pinta ruohoa. Multainen humus 5-7 cm, josta suuren eläimen palamaton luu (ei talletettu). Ei huuhtoutumiskerrosta. Alla ruskeaa hiekkaa, joukossa lohkeilleita kiviä. Kaivettu 45 cm.	Kvartsi-iskoksia (KM 39156: 46) 5-10 cm pinnasta. Kivilaji-iskos (:47) 15-20 cm pinnasta. Keramiikkaa (:48) 25-30 cm pinnasta.
41	6722998.293	23462009.325	48.217	Rinteessä kallioiden väliin jäävällä alueella. Pinta mustikkaa. Multainen humus 20-25 cm kivikon päällä.	
42	6723000.637	23461996.985	45.513	Pinta ruohoa ja mustikanvarpuja, humus mullansekainen (n. 5 cm). Alla tiivis, vaalea, hyvin hieno hiekka. Pohjaa kohti väri ei muutu, mutta koostumus tiivistyy entisestään. Joukossa runsaasti kiviä. Kaivettu 40 cm.	Kivilaji-iskos (KM 39156: 49) 15-20 cm pinnasta.
43	6722993.923	23461997.406	45.167	Pinta ruohoa, humus mullansekainen (n. 5 cm). Huuhtoutunutta n. 10 cm. Alla tiivis, vaalea, hyvin hieno hiekka. Kaivettu 60 cm.	

Löytökohdat

LK	Havainnot	Löydöt
1	Löytöjä hiekkakuopan reunasta, osin reunan päälle kaatuneen vanhan kannon juurelta.	Kivilaji-iskoksia (KM 39156: 50) ja palanut luu (:51)
2	Löytö hiekkuoppaan valuneen irtohiekan joukosta, lähes kuopan pohjalta.	Kivilaji-iskos (KM 39156:52)
3	Löytöjä kohdasta, jossa maanpinta kulunut ja valunut hiekkakuoppaan, todennäköisesti eroosion seurauksena. Löydöt näkyvissä profiilissa puunjuurten alla.	Keramiikkaa (KM 39156:53-54)
4	Löytö metsätieltä.	Kivilaji-iskos (KM 39156:55).

Painanteet

Nro	Havainnot
I	Matala mahdollinen painanne metsätien ja hiekkakuopan välissä, korkeuskäyrän 47 tienoilla. Muoto soikeahko, halkaisija 4,5-5 m, syvyys alle 50 cm. Etelä- ja pohjoispuolella kasvaa mänty, joten vallit saattavat olla myös juurakoiden nostamia. Painanteeseen kaivettu koekuoppa nro 19, joka löydöllinen. Painanteen(?) luonne ei selvinnyt koekuopan perusteella.
II	Jyrkkäreunainen, syvä painanne lähellä Vahdon nuorisotaloa, hiekkakuopan reunan vierellä. Painanne näkyy Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistossa. Liittyy mahdollisesti hiekanottoon, ei vaikuta kivikautiselta.

Digikuvat

Kuva	Kuvateksti	Tyyppi	Kuvaussuunta	Kuvaaja
DG2633:1	Seurantalo ylärinteestä kuvattuna, edessä pihapiiri ja etualalla metsätie.	Yleiskuva	Pohjois-koillisesta.	Ulla Moilanen
DG2633:2	Asuinpaikkaa etualalla rinteessä ja taustalla näkyvällä tasanteella mäntykankaalla.	Yleiskuva	Pohjois-luoteesta.	Ulla Moilanen
DG2633:3	Metsätie ja jyrkkäseinäinen kallio, joka rajaa asuinpaikkaa idässä.	Panoraama, Yleiskuva	Lännestä.	Ulla Moilanen
DG2633:4	Hiekkakuopan reunan lähellä oleva valuma-alue, josta alkuperäinen maanpinta on hävinnyt. Löytökohta 3 oikealla näkyvien juurien luona. Taustalla Ilkka Sipilä kaivaa koekuoppaa nro 13.	Yleiskuva	Etelä-lounaasta.	Ulla Moilanen
DG2633:5	Hiekkakuopan reunan lähellä oleva valuma-alue, josta alkuperäinen maanpinta on hävinnyt	Panoraama, Yleiskuva	Idästä.	Ulla Moilanen
DG2633:6	Koekuoppa 2 ja löytökohta 1 taustalla hiekkakuopan reunalla kasvavan puun lähellä.	Yleiskuva	Lounaasta.	Ulla Moilanen
DG2633:7	Koristeltua keramiikkaa in situ koekuopassa 13. Rikkoutuneessa palassa näkyy viivakoristelua.	Kaivauskuva	Etelästä ylhäältä.	Ulla Moilanen
DG2633:8	Koristeltua keramiikkaa koekuopasta 13 (KM 39156:8). Yläosan uurteissa näkyy jäänteitä punaisesta maalista.			Ulla Moilanen
DG2633:9	Koekuoppa 19 painanteessa I.	Yleiskuva	Idästä.	Ulla Moilanen
DG2633:10	Jyrkkäreunainen painanne II.	Yleiskuva	Pohjoisesta.	Ulla Moilanen
DG2633:11	Kivikirves (tai -taltta) näkyvissä in situ pintamaan poiston jälkeen koekuopassa 31.	Kaivauskuva	Lännestä ylhäältä	Ulla Moilanen
DG2633:12	Saveen asti punaiseksi värjäytyttä maata koekuopan 31 pohjois-profiilissa.	Kaivauskuva	Etelästä	Ulla Moilanen
DG2633:13	Koekuoppa 36 veteraanikiven edustalla. Pintamaa on poistettu ja alla näkyy voimakkaan punainen hiekka.	Yleiskuva	Lännestä	Ulla Moilanen
DG2633:14	Koekuoppa 10, pohjoisprofiili, jossa näkyvät kerrokset. Ylimpänä soraa ja vaaleanruskeaa hiekkaa, joiden alla ohut harmaa kerros (vanha huuhtoutumiskerros?). Näiden alla hiekka ja savi.	Kaivauskuva	Etelästä	Ulla Moilanen
DG2633:15	Koekuoppa 27 ja alueelle B tyypillistä kivistä maata.	Kaivauskuva	Idästä	Ulla Moilanen
DG2633:16	Koekuoppa 25 pintamaan poiston jälkeen.	Kaivauskuva	Idästä	Ulla Moilanen
DG2633:17	Koekuoppa 9 ja löytökerroksessa näkyvät kivet n. 10 cm pinnasta.	Kaivauskuva	Idästä	Ulla Moilanen
DG2633:18	Koekuoppa XX maakasan kohdalla ja muuta ympäristöä matalampi alue. Koekuopan reuna vasemmalla kasvillisuuden peitossa.	Yleiskuva	Etelästä	Ulla Moilanen
DG2633:19	Rinnettä ja mäntykangasta seurantalons pihapiiristä kuvattuna.	Yleiskuva	Kaakosta	Ulla Moilanen
DG2633:20	Seurantalons hiekkaisista ja kivistä pihamaata, pihaa kohti laskeva rinne ja pohjoista kohti johtava metsätie.	Panoraama, Yleiskuva	Etelästä	Ulla Moilanen

Kartat

Mittauksissa ja kartoissa on käytetty koordinaattijärjestelmää ETRS-TM35FIN ja Ruskon kunnasta saatua karttapohjaa.

Kartta 1 – Yleiskartta – Koekuopat, löytökohdat ja maaston erityispiirteet

Kartta 2 – Tutkimusalueet A, B ja C

Kartta 3 – Löytöjen levintä

Kartta 4 – Muinaisjäännösalueen rajausta vuoden 2012 tutkimuksen perusteella

